

УДК 35.077.6:342.9]:130.2

[https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-1\(26\)-280-292](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2021-1(26)-280-292)

Яцинюк Вадим Васильович,

аспірант кафедри державознавства і права ОРІДУ НАДУ при Президентові України, заступник голови районної адміністрації, Кальміуська районна адміністрація виконавчого комітету Маріупольської міської ради, 87524, м. Маріуполь, просп. Металургів, 193, тел.: +38 (096) 217 68 00, e-mail: st.master1@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-1661-5176>

Яцынюк Вадим Васильевич,

аспірант кафедры государственного права ОРИГУ НАГУ при Президенте Украины, заместитель председателя районной администрации, Кальмиусская районная администрация исполнительного коми-

тета Мариупольского городского совета, 87524, г. Мариуполь, просп. Metallurgov, 193, тел.: +38 (096) 217 68 00, e-mail: st.master1@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-1661-5176>

Yatsyniuk Vadim Vasilevich,

postgraduate student of State Sciences and Law Department of the ORIPA NAPA under the President of Ukraine, Deputy Chairman of the District Administration, Kalmiusskaya District Administration of the Executive Committee of the Mariupol City Council, 87524, Mariupol, Str. Metallurgov, 193, tel.: +38 (096) 217 68 00, e-mail: st.master1@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-1661-5176>

АРХЕТИПОВИЙ КОНФЛІКТ НОРМОТВОРЕННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Анотація. Розглядається нормотворча діяльність органів публічного управління в Україні. Правотворчість є одним з видів безпосередньої діяльності уповноважених органів з розроблення, прийняття, зміни або доповнення нормативно-правових актів. Підзаконні нормативно-правові акти дублюються, суперечать один одному, створюється велика кількість документів щодо внесення змін та доповнень до чинних нормативно-правових актів, штучно “роздувають” законодавство України, містять неконкретні, розмиті формулювання, що призводить до різночитання, некоректного тлумачення та застосування норм законодавства і відповідно порушення

законних прав, свобод, інтересів фізичних та юридичних осіб. До об'єктивних причин помилок належать: динамізм правової системи України, інтенсивний розвиток і оновлення законодавства України; різноманітні, і часто суперечливі інтереси різних верств населення тощо. Суб'єктивними причинами є: відсутність законодавчого закріплення, ігнорування чи недотримання розроблених наукою і практикою правил і вимог законодавчої техніки; існуючі протиріччя між наукою і практикою законотворчості та їх відірваність одна від одної; недостатній рівень професіоналізму законотворця; неналежний рівень експертизи законопроектів; недостатнє експертне забезпечення законопроектувальних робіт; відсутність належної скоординованості дій суб'єктів законотворчості; відсутність державної концепції розвитку законодавства України.

Аналіз нормотворення проводиться скрізь призму колективного несвідомого та конфлікту архетипів із сучасністю. Архетипи відповідно до теорії Юнга — це універсальні вроджені психічні структури, що складають зміст колективного несвідомого. Архетипи змушують людей абсолютно певним чином сприймати, переживати події і реагувати на них.

Можлива будь-яка кількість архетипів. Юнг вважав їх регуляторами поведінки і психічного життя, які організують і спрямовують психічні процеси. Без спеціальної інформації про архетипи людина не усвідомлює, що перебуває під впливом колективно несвідомих архетипних сил. Якщо вплив колективного несвідомого посилюється, ego виявляється “схопленим” архетипними імпульсами, які поневолюють людину. Знання цього факту досить корисне, оскільки воно допомагає деякою мірою контролювати ситуацію. Оскільки архетипи мають як позитивну, так і негативну сторони, контроль полягає у спробі активізувати першу за рахунок другої.

Ключові слова: архетипи, правова експертиза, нормотворення, конфлікт, колективне несвідоме.

АРХЕТИПНИЙ КОНФЛІКТ НОРМОТВОРЧЕСТВА ОРГАНОВ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ

Аннотация. Рассматривается нормотворческая деятельность органов публичного управления в Украине. Правотворчество является одним из видов непосредственной деятельности уполномоченных органов по разработке, принятию, изменению или дополнению нормативно-правовых актов. Подзаконные нормативно-правовые акты дублируются, противоречат друг другу, создается большое количество документов о внесении изменений и дополнений в действующие нормативно-правовые акты, искусственно “раздувают” законодательство Украины, содержат неконкретные, размытые формулировки, что приводит к разночтению, некорректному толкованию, а также применению норм законодательства и, соответственно, нарушению законных прав, свобод и интересов физических и юридических лиц. К объективным причинам ошибок относятся: динамизм правовой системы Украины, интенсивное развитие и обновление законодательства Украины;

разнообразные, и часто противоречивые интересы различных слоев населения и тому подобное. Субъективными причинами являются: отсутствие законодательного закрепления, игнорирование или несоблюдение разработанных наукой и практикой правил и требований законодательной техники; существующие противоречия между наукой и практикой законотворчества и их оторванность друг от друга; недостаточный уровень профессионализма законодателя; ненадлежащий уровень экспертизы законопроектов; недостаточное экспертное обеспечение законопроектных работ; отсутствие должной скоординированности действий субъектов законотворчества; отсутствие государственной концепции развития законодательства Украины.

Анализ нормотворчества проводится сквозь призму коллективного бессознательного и конфликта архетипов с современностью. Архетипы, согласно теории Юнга, — это универсальные врожденные психические структуры, составляющие содержание коллективного бессознательного. Архетипы заставляют людей совершенно определенным образом воспринимать, переживать события и реагировать на них.

Возможно любое число архетипов. Юнг считал их регуляторами поведения и психической жизни, которые организуют и направляют психические процессы. Без специальной информации об архетипах человек не осознает, что находится под влиянием коллективно бессознательных архетипических сил. Если влияние коллективного бессознательного усиливается, его оказывается “схваченным” архетипическими импульсами, которые поработают человека. Знание этого факта достаточно полезно, поскольку оно помогает в какой-то степени контролировать ситуацию. Поскольку архетипы имеют как положительную, так и отрицательную стороны, контроль заключается в попытке активизировать первую за счет другой.

Ключевые слова: архетипы, правовая экспертиза, нормотворчество, конфликт, коллективное бессознательное.

ARCHETYPICAL CONFLICT OF RULE-MAKING OF THE PUBLIC ADMINISTRATION BODIES

Abstract. The article considers the rule-making activity of the public administration bodies in Ukraine. Law-making is one of the direct activities of the authorized bodies for the development, adoption, amendment or supplementation of the normative-legal acts. By-laws are duplicated, contradictory, create a large number of documents on amendments to the existing normative-legal acts, artificially ‘inflate’ the legislation of Ukraine, contain incorrect, vague wording, which may allow for misreading, incorrect interpretation and application norms of the legislation and accordingly violate the legal rights, freedoms and interests of the individuals and legal entities. Objective causes of errors include: dynamism of the legal system of Ukraine, intensive development and updating of the Ukrainian legislation; diverse and often conflicting interests of different segments of the population, and so on. Subjective reasons are: lack of legislative consolidation, ignoring or non-compliance with the rules and requirements of the legislative

technique developed by science and practice; existing contradictions between the science and practice of law-making and their isolation from each other; insufficient level of professionalism of the legislator; inadequate level of examination of bills; insufficient expert support of drafting works; lack of proper coordination of actions of the law-making entities; lack of a state concept for the development of the Ukrainian legislation.

The analysis of rule-making is carried out everywhere through the prism of the collective unconscious and the conflict of archetypes with the modernity. Archetypes, according to Jung's theory, are universal innate mental structures that make up the content of the collective unconscious. The archetypes force people to perceive, experience events and react to them in a completely certain way.

Any number of archetypes is possible. Jung considered them regulators of behaviour and mental life, which organize and direct the mental processes. Without special information about the archetypes, a person does not realize that he is under the influence of collectively unconscious archetypal forces. If the influence of the collective unconscious intensifies, the ego is 'captured' by the archetypal impulses that enslave the man. The knowledge of this fact is quite useful because it helps to control the situation to some extent. Since archetypes have both positive and negative sides, control is an attempt to activate the former at the expense of the latter.

Keywords: archetypes, legal examination, rule-making, conflict, collective unconscious.

Постановка проблеми. Розвиток правової системи України, в умовах реалізації політики європейської інтеграції, супроводжується посиленням нормотворчеством. Суб'єкти нормотворення створюють велику кількість нормативно-правових актів, які мають на меті покращення ефективності функціонування органів публічного управління. Але кількість не призводить до якості.

Згідно тлумачного словника української мови нормативно-правовий акт визначається як, загальнообов'язкове офіційне рішення спеціально уповноваженого органу державної влади, прийняте в певному передбаченому законодавством процедурно-процесуальному поряд-

ку й затверджене в певній формі, яке встановлює нові правові норми, змінює чи скасовує ті, що вже існують [1]. Як відомо, підзаконний нормативно-правовий акт — це акт, який видається відповідно до закону, на підставі закону, для конкретизації законодавчих приписів та їх трактування або встановлення первинних норм [2, с. 334].

На перший погляд все зрозуміло, але слід зауважити, що кількість колізій між нормативно-правовими актами постійно зростає, а виникнення браку при будь-якій діяльності, в т. ч. при правотворчості, зручніше попередити, ніж виправляти, тому настала невідкладна необхідність у розробці дієвих засобів щодо запобі-

гання колізій у правотворчій діяльності всіх органів публічної влади [3, с. 125].

До головних засобів запобігання недоліків нормативно-правової бази відносяться, правова експертиза нормативного документа на стадії його підготовки. Тому дослідження питань, пов'язаних з експертизою нормативно-правового акта, виділяючи в якості ключового елемента колективне несвідоме, яке заповнене найбільш архаїчними образами, поведінковими реакціями, які в історії людства багато разів повторювалися, є своєчасним і актуальним.

Аналіз останніх публікацій.

Один із засновників психоаналізу З. Фройд, запропонував поняття індивідуальне несвідоме, таким чином відкрив, для науковців великий напрямок досліджень з використанням методу вільних асоціацій. До жвавого вивчення його ідей приєднався К. Г. Юнг, який проаналізував колективне несвідоме з найбільшою повнотою і конкретністю. Структурною одиницею колективного несвідомого виступає архетип. Таким чином Юнг пропонує нову структуру особистості людини. Виділяючи в якості ключового елемента колективне несвідоме, яке заповнене найбільш архаїчними образами, поведінковими реакціями, які в історії людства багато разів повторювалися.

Цей напрямок, та його проблематика, виступають дослідницькою суттю у таких напрямках як: психологія, психологія творчості, соціальна психологія та філософія, політологія, соціологія, державне управління. Значних результатів у цьому досягли Е. Гуссерль, В. Моляко, В. Ядов,

Л. Сохань, Е. Афонін, О. Донченко, А. Мартинов, П. Крупкін, С. Юшин, С. Алексеев, В. Копейчиков, О. Копиленко, І. Курас, В. Нерсисянц, О. Бабінова, О. Богачова та ін.

Серед відомих учених, до сфери наукового інтересу яких увійшли питання, нормотворчості, слід виділити праці М. Рачинської, Т. Стадницького, С. О. Козуліної, Т. В. Курусь, Є. А. Гетьман. Окремі аспекти, пов'язані з нормотворчістю, досліджувалися такими авторами: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, В. І. Борденюк, Н. Р. Нижник, Т. О. Рябченко, А. О. Рибалкін, О. Д. Лазор, В. М. Косович, Т. О. Карабін, В. Д. Юрчишин.

Ураховуючи аналіз як національних, так і закордонних наукових досліджень, можна дійти висновку, що окремі пропозиції щодо вдосконалення інституту нормотворчості органів публічного управління з урахуванням колективного несвідомого, раніше вже надавалися, але більшість із них утратила актуальність у нинішніх умовах децентралізації державної влади, окремі потребують уточнення та доопрацювання.

Метою статті є дослідження історичних витоків правової експертизи, різних наукових поглядів, законодавчої бази, законопроектних робіт, щодо здійснення правової експертизи нормативно-правових актів. На нашу думку, урахування психічної структури архетипів у процесі нормотворення, поняття здатності переживати події та реагувати на них, поняття глибини несвідомості, конфлікту архетипних фігур, дозволить визначити вплив колективного несвідомого. Такий вектор дослідження,

визначить проблематику, напрями та шляхивдосконалення нормотворчої діяльності органів публічного управління.

Виклад основного матеріалу.

Нормативні правові акти є продуктом особливого роду діяльності — нормотворчості. Нормотворчість — основний шлях впливу на суспільні відносини, головний засіб додання праву юридичної сили. Початкова стадія в процесі правотворення — виникнення об'єктивно обумовленої потреби в юридичному регулюванні суспільних відносин.

Ця потреба в кінцевому рахунку обумовлена економічним базисом, але найближчими факторами, які її живлять, є соціально-політичні, класові та інші громадські інтереси. На завершальній стадії правотворення, набуває великого значення, спеціальна цілеспрямована діяльність компетентних органів по вираженню суспільної потреби і відповідних інтересів в загальнообов'язкових правилах поведінки. Зміст нормотворчості складається з послідовно здійснюваних організаційних дій, що утворюють у своїй сукупності те, що називають правотворчим процесом. Правотворчий процес складається з ряду стадій.

1. Стадія законодавчої (більш широко — нормотворчої) ініціативи. Йдеться про первинну офіційну дію компетентного суб'єкта, що складається у внесенні до правотворчого органу або пропозиції про видання нормативного акту, або підготовленого проєкту акту.

2. Рішення компетентного органу про необхідність видання акту, вироблення його проєкту, включен-

ня в план законопроектних робіт і т. п.

3. Розробка проєкту нормативно-акту і його попереднє обговорення.

4. Розгляд проєкту нормативного акту в тому органі, який уповноважений його прийняти.

5. Прийняття нормативного акту.

6. Доведення змісту прийнятого акту до його адресатів [4, с. 116].

Відмітимо, що сьогодні практика підзаконного нормотворення набула великих обсягів. Підзаконні нормативно-правові акти дублюють, суперечать одні одним, створюється велика кількість документів щодо внесення змін та доповнень до чинних нормативно-правових актів, штучно “роздувають” законодавство України, містять неконкретні, розмиті формулювання, що може надавати можливість різночитання, некоректного тлумачення та застосування норм законодавства і відповідно порушувати законні права, свободи й інтереси фізичних та юридичних осіб [5, с. 175–176].

Однією з форм вдосконалення законодавства можна вважати правову експертизу нормативно-правових актів. Ефективність, збалансованість державно-правової політики, якість проведених реформ і перетворень у суспільстві безпосередньо залежать від стану законодавчої бази, яка регулює як уже сформовані суспільні відносини, так і нові інститути суспільства та держави. Найважливішу роль у забезпеченні якості чинного законодавства в Україні відіграє експертиза як прийнятих нормативно-правових актів, так і їх проєктів, що дозволяє забезпечити підтримання системи законодавства в такому

стані, який відповідає юридичному критерію якості [6, с. 5].

Під експертизою слід розуміти, засноване на застосуванні спеціальних знань дослідження, здійснюване досвідченими особами (експертами), виконується за дорученням уповноважених осіб і відповідно до встановленої нормативно-правовими актами процедури, з метою встановлення обставин, істотних для прийняття правильних і обґрунтованих рішень та надання висновку на підставі такого дослідження [7, с.13].

До видів правової експертизи відносять:

- експертиза на предмет узгодженості з Конституцією України та іншими чинними нормативно-правовими актами;

- експертиза щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини;

- антидискримінаційна експертиза;

- експертиза на відповідність міжнародним договорам України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, та зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС);

- антикорупційна експертиза;

- гендерно-правова експертиза.

Правову регламентацію порядку проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів публічної адміністрації здійснює великий масив юридичних джерел, серед яких є і Закони України (так, наприклад, проведення антикорупційної експертизи передбачає Закон

України “Про запобігання корупції”); постанови КМУ (наприклад, постанова КМУ від 28.11.2018 “Питання проведення гендерно-правової експертизи”); накази Міністерства юстиції України (наприклад, наказ Міністру від 20.08.2008 “Про здійснення експертизи проектів законів та проектів актів Кабінету Міністрів України, а також нормативно-правових актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини” і т. д.) [8, с. 49–50].

Будь-яка експертиза — це дослідження, але не будь-яке дослідження є експертизою. Відповідно, правова експертиза також є дослідженням, тобто є різновидом пізнавальної діяльності, в процесі якої формується нові знання. Вона проводиться досвідченою особою (експертом) із застосуванням особливих методів. По гносеологічній природі експертиза — різновид практичного пізнання конкретних фактів, явищ з використанням положень науки, наукових засобів і методів по науково розроблених і практично апробованих методиці. В основі експертизи як дослідження лежать як відомі емпіричні дані, так і наукові факти, функції яких полягають у встановленні предмету експертизи, виявленні видів зв'язків між емпіричними даними, визначенні можливості існування шуканого (нового) факту. Для будь-якого дослідження характерні об'єкт і предмет, на які направлено пізнання. Кожна експертиза характеризується спеціальними методами її

проведення. Дослідження, що проводиться у формі експертизи, здійснюється поетапно. Воно починається з визначення експертної задачі, вибору методик дослідження, потім ці методи застосовуються до конкретного об'єкту, а закінчується її проведення формулюванням експертного висновку [9, с. 13].

У своїй роботі “Про дух законів”, французький вчений Ш. Л. Монтеск'є, представив деякі принципи викладу законів. Він відзначає: “Люди, настільки обдаровані, що мають можливість скласти закони для свого та чужого народу, повинні дотримуватися відомих правил при складанні цих законів. Склад законів повинен бути простішим. На закони, які відрізняються пихатий стилем, звичайно дивляться як на плід марнославства” [10, с. 651].

Зазначимо, що у сучасному законодавстві, це дуже актуально, термінологія нормативно-правового акта повинна бути конкретна, чітка і зрозуміла. Неприпустиме довільне або неоднакове тлумачення законодавчо визначених дефініцій, оскільки це призводить до проблем у правозастосовній діяльності. Крім того, визначення, що надаються у нових нормативно-правових актах, за своєю суттю не можуть відрізнятися від термінології вже чинних нормативно-правових актів вищої або однакової з ними юридичної сили [11, с. 32–33]. Так само Ш. Монтеск'є вважав, коли закон не потребує винятки, обмеження і видозмінах, то все краще обходитися без них. Такі подробиці тягнуть за собою нові подробиці. Закони завжди стикаються з пристрастями і забобонами зако-

нодавця. Іноді вони проходять крізь ці останні, приймаючи від них лише деяку забарвлення, іноді ж затримуються ними і з ними зливаються [10, с. 639].

На нашу думку, це підтверджує існування стародавніх фактів конфлікту архетипів у процесі нормотворення, які генетично наслідуються до сучасності.

Архетипи — це свого роду кумулятивні уявлення про світ і життя в ньому людини, які не залежать від рівня сьогоднішніх знань. У філософії та психології Юнга архетипи виступають як міфологічний фундамент сучасного психічного, як те казково-звичне, навіть рутинне минуле, що тримає на своїх плечах все наше теперішнє і майбутнє життя. В цьому плані архетипи є прикладом неусвідомлюваної соціальної практики, в якій криються безодні сюрпризів, що виникають спонтанно і зненацька, змушуючи людину поводитися не так, як вона свідомо планувала. Архетипи Юнга виступають також в якості структурних елементів неусвідомого, що лежать в основі всіх психічних процесів. Коли людина втрапляє в архетипову ситуацію, вона діє відповідно до внутрішньої схеми, типової для кожного. Архетипи поглинають, вбирають в себе більшість психічного, соціологічного і політичного з того, що бачать і аналізують вчені. Тут і колективні уявлення, і масова свідомість, і соціальні установки, стереотипи — все, що становить більшість наповнення соціальної та індивідуальної психіки. Все це обумовлює можливість взаємопорозуміння всіх людей на Землі [12, с. 30–31].

Коллективне несвідоме ототожнюється з величезним і безперервним світом, що існує незалежно від того, потрапляє він чи ні в чиєсь поле зору, це універсальний, надперсональний пласт психічного, родова пам'ять людства, матриця, що містить психічний досвід різних народів і визначає змістове наповнення всіх інших рівнів індивідуальної та колективної психіки [13, с. 292].

Яскравим прикладом є факти, викладені одним з творців історико-антропологічного напрямку в науці А. Я. Гуревич, так у 1260 р. інквізитор Бурбон натрапив на таке вірування: селяни приносили на могилу святого Гінефора хворих дітей, сподіваючись на спасіння. Бурбон з'ясував, що цей святий — борзий собака, колись помилково вбитий своїм хазяїном, власником замку. Проте й через шість століть, у 1879 р. (минули Середньовіччя, Реформація, епоха Просвітництва, революція, дехристиянізація!), ліонський учений побачив той же обряд — селяни з тієї ж місцевості вклоняються святому Гінефору, знаючи, що це собака [14, с. 292].

Коллективне несвідоме складається з успадкованих інстинктів та форм сприймання і розуміння, які ніколи не усвідомлювались індивідом і не були затребуваними ним упродовж життя, але які є характерною рисою для цілої групи — нехай то буде родина, нація, раса або людство [13, с. 292]. Ті або інші структури колективного несвідомого здатні активізуватися моментально за наявності відповідної ситуації. Психологічний механізм активізації цих структур є єдиним, а от форми прояву залежать від багатьох чинників — ситу-

ації, виду і типу групи, рівня довіри або пізнання свідомістю пластів колективної психіки, тобто рівня відношення свідомого до несвідомого в психіці індивіда або групи. Психологічний механізм активізації колективних пластів психічного базується, з одного боку, на інстинктивній його природі (архетипи — це соціальний інстинкт), а з іншого — на рівні адекватного усвідомленого пізнання і прийняття людиною або групою своїх психічних і соціальних можливостей. Чим нижчим є рівень самототожності і психосоціальної зрілості, тим потужніше оволодіває людиною (або спільнотою) інстинкт, тим швидше і глибше занурюються вони в готові форми сюжетів, що має в своєму розпорядженні колективна психіка [15, с. 170].

Отже, саме це відбувається у сучасному нормотворенні, що відіграє негативну роль при виконанні завдань правової експертизи. Згідно документу, а саме “Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів”, схваленого постановою колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р., № 41, завданнями правової експертизи проекту нормативно-правового акта є:

- об'єктивне і повне дослідження поданого на розгляд експертів проекту відповідно до предмета експертизи і виходячи із загальносуспільних та загальнодержавних інтересів, засад побудови правової системи;
- розроблення у разі необхідності пропозицій щодо внесення до проекту або інших пов'язаних з ним нормативно-правових актів необхідних змін і доповнень;

- підготовка обґрунтованого експертного висновку з усебічною оцінкою проекту нормативно-правового акта [16].

Виходячи із цього, потрібно зрозуміти якості притаманні особам, які залучені до правової експертизи. Як відзначає Робер К. Бержерон вони повинні бути у тому числі, такі: вміння бачити приховані цілі; знати міжнародні зобов'язання держави, під якими вона підписалася; у конституційному праві знати не лише конституцію, а й закони щодо організації та функціонування органів держави, повноваження, які закон надає державним діячам та установам, та щодо вживаних до них норм відповідальності; особливо піклуватися про якість письмової мови, бо держава повинна давати взірць вживання мови; усвідомлювати економічні, соціальні, культурні та політичні проблеми своєї країни — не для того, щоб спробувати підмінити осіб, яким доручено їх вирішувати, а для того, щоб бути спроможним подавати рекомендації розробникам, щоб законопроекти після ухвалення стали ефективним інструментом управління [17, с. 71].

На перший погляд все зрозуміло, особа (група осіб), яка бере на себе відповідальність проводити правову експертизу, повинна володіти певними якостями, бути обізнаними, неупередженими, професіоналом своєї справи. Але на жаль що ми маємо? Практика застосування законів та будь-яких інших нормативних актів свідчить, що переважна більшість аномалій у правозастосовній діяльності через несистемність та колізійність правових норм, їхню теоре-

тичну необґрунтованість, пробіли в законодавстві, правову некомпетентність суб'єктів, відбувається внаслідок нерозуміння законодавцями або навмисного ігнорування ними об'єктивних закономірностей і тенденцій існування та розвитку відносин, які повинні регулюватися створюваними правовими нормами. Нарешті, на жаль, зустрічаються випадки кричущої відірваності правових норм, що приймаються, від системи законодавства, породження серйозної (частом — навмисно) колізійності, семантичної безграмотності формулювань, лексикофілологічного свавілля. Між іншим, хиби останнього розряду частом так спотворюють сенс нормативного акту, що унеможливають однозначне його тлумачення і, таким чином, створюють патову правозастосовну ситуацію [18, с. 32].

На нашу думку, викладене, є незаперечними свідченнями існування конфлікту архетипів із сучасністю, який відіграє системний, на даний час непорушний, негативний для нашого законодавства та авторитету країни, встановлений факт.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Здійснений у статті аналіз нормотворення органів публічної влади, зобов'язує подальшого системного вивчення існуючої проблеми. Якщо деталізувати напрямки досліджень, то це повинно бути зіткнення протилежних інтересів і поглядів, суперечностей, що супроводжуються складними колізіями; з'ясувати чому по різному бачиться стан об'єкту; різні погляди, ідеї та думки щодо вирішення проблеми; конфлікту який виникає у свідомості через помилкове сприймання та

розуміння ситуації. З'ясувати коріння зародження конфлікту архетипів, зрозуміти глибинні інтереси суб'єктів, обрати оптимальну модель механізму нормотворення з урахуванням впливу архетипових джерел та на основі цього розробити чіткий алгоритм дій при проведенні правової експертизи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тлумачний словник з теорії держави і права [Текст] / авт.-упоряд. К. Г. Волинка. К.: Магістр-XXI сторіччя, 2006. 112 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник / пер. з рос. Х. : Консум, 2001. 618 с.
3. Козуліна С. О. Принципи подолання та засоби запобігання колізій у правотворчій діяльності органів публічної влади // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2015. Вип. 3(63). С. 121–126.
4. Общая теория права и государства: учебник. 3-е изд. перераб. и доп. / Под ред. В. В. Лазарева. М.: Юристъ, 2001. 520 с.
5. Гетьман Є. А. Нормотворчий процес органів виконавчої влади та його стадії // Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. № 27. № 1. С. 173–180.
6. Рибікова Г. В. Правова експертиза нормативно-правових актів в Україні : автореф. дис. ... на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 228 “Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень” / Рибікова Ганна Володимирівна; Нац. акад. внутр. справ. К., 2017. 230 с.
7. Разуваев А. А. Экспертиза как средство повышения эффективности процесса правореализации (вопросы теории и практики): дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2006. С. 28.
8. Право в публічному управлінні: навч. посіб. / С. О. Козуліна, Ю. О. Ровинський, К. І. Ровинська. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 189 с.
9. Поняття та ознаки правової експертизи проектів нормативно-правових актів / В. Д. Юрчишин // Держава і право. 2011. Вип. 51. С. 57–63.
10. *Монтескьє Ш. Л.* Избранные произведения. М.: Гос. изд-во полит. лит., 1955. 803 с.
11. *Козуліна С. О.* Законотворчий процес і нормотворча діяльність органів публічної влади: навч. посіб. [Електронний ресурс]. ОРІДУ НАДУ, 2019. 134 с. Режим доступу: <https://drive.google.com/drive/folders/1Mm7r9lVzPB0rLpsWdvUAhjsxf5g06TCD>
12. *Донченко О. А.* Архетиповий менеджмент; Нац. акад. пед. наук; Ін-т соц. та політ. психології. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 264 с.
13. Основи соціальної психології: навч. посіб. / О. А. Донченко, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко та ін.; За ред. М. М. Слюсаревського. К.: Міленіум, 2008. 496 с.
14. *Гуревич А. Я.* Исторический синтез и школа “Аналов”. М., 1993. 323 с.
15. *Донченко О.* Функції колективної психіки в державному управлінні // Публічне управління: теорія і практика. 2010. Спец. вип. С. 166–170.
16. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів Мін'юст України; Рекомендації від 21.11.2000 № 41// [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text>
17. *Робер К.* Бержерон. Листи до українських законопроектувальників. К., 1999. С. 69–74.

18. Гончаренко В. Г. Принцип науковості як методологія юридичного нормотворення // Вісник Академії адвокатури України. 2007. Вип. 10. С. 32–43.

REFERENCES

1. Volinka K. G. (Eds). (2006). *Tlumachnyi slovnyk z teorii derzhavy i prava* [Explanatory dictionary on the theory of state and law 2010]. Kyiv: Magistr-XXI storichchya [in Ukrainian].
2. Skakun O. F. (2001). *Teoriia derzhavy i prava* [Theory of State and Law: a textbook]. (O. F. Skakun, Trans). Kharkiv: Konsum [in Ukrainian].
3. Kozulina S. O. (2015). Pryntsyepy podolannia ta zasoby zapobihannia kolizii upravotvorchii diial'nosti orhaniv publichnoi vlady [Principles of overcoming and means of preventing collisions of administrative activity of public authorities]. *Aktual'ni problemy derzhavnogo upravlinnia – Actual problems of public administration*, (issue. 3), (p. 121–126). Odessa: ORIPA NAPA [in Ukrainian].
4. Lazarev V. V. (Eds). (2001). *Obshchaya teoriya prava i gosudarstva* [General theory of law and state]. Moscow [in Russian].
5. Het'man Ye. A. (2010). Normotvorchiy protses orhaniv vykonavchoi vlady ta yoho stadia [The standard-setting process of the organs of the viconavcha power of that stage]. *Aktual'ni problemy prava: teoriia i praktyka – Actual problems of law: theory and practice*, 27, 173–180 [in Ukrainian].
6. Rybikova G. V. (2017). *Pravova ekspertyza normatyvno-pravovykh aktiv v Ukraini* [Legal examination of legal acts in Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Internal Affairs [in Ukrainian].
7. Razuvaev A. A. (2006). *Ekspertiza kak sredstvo povysheniia effektivnosti protsessa pravorealizatsii (voprosy teorii i praktiki)* [Expertise as a means of increasing the effectiveness of the process of legalization (theory and practice)]. *Candidate's thesis*. Saratov [in Russian].
8. Kozulina S. O., Rovinsky Yu. O. & Rovinska K. I. (2019). *Pravo v publichnomu upravlinni* [Law in public administration]. Odessa: ORIPA NAPA [in Ukrainian].
9. Yurchyshyn V. D. (2011). Ponyattia ta oznaky pravovoi ekspertyzy proektiv normatyvno-pravovykh aktiv [The concept and features of legal examination of draft regulations]. *Derzhava i pravo-State and Law*, (issue. 51), (p. 57–63) [in Ukrainian].
10. Montesquieu Sh. L. (1955). *“Izbrannyie proizvedeniia”* [“Selected Works”]. Moscow: State publishing house of political literature [in Russian].
11. Kozulina S. O. (2019). *Zakonotvorchiy protses i normotvorcha diial'nist' orhaniv publichnoi vlady* [Legislative process and normative activity of public authorities]. Odessa: ORIPA NAPA. Retrieved from ftp://drive.google.com/drive/folders/1Mm7r9lVzPB0rLpsWdvUAhjsxf5g06TCD [in Ukrainian].
12. Donchenko O. A. (2012). *Arkhetypovyi menedzhment* [Archetypal management]. Kirovograd: Imex-LTD [in Ukrainian].
13. Donchenko O. A., Slyusarev-s'kyy M. M., Tatenko V. O., Tytarenko T. M. & Khazratova N. V. (2008). *Osnovy sotsial'noi psikhologii* [Fundamentals of social psychology]. Kyiv: Millennium [in Ukrainian].
14. Gurevich A. Ya. (1993). *Istoricheskii sintez i shkola “Analog”* [Historical synthesis and the school “Analog”]. Moscow [in Russian].
15. Donchenko O. (2010). *Funktsii kolektyvnoi psikhiky v derzhavnomu upravlinni* [Functions of the collec-

- tive psyche in public administration]. *Publichne upravlinnia: teoriia i praktyka — Public administration: theory and practice, special issue*, 166–170 [in Ukrainian].
16. *Metodychni rekomendatsii shchodo provedennia pravovoi ekspertyzy proektiv normatyvno-pravovykh aktiv* [Methodical recommendations on conducting legal examination of draft regulations]. (h.d.) Retrieved from [ftp:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text](ftp://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text) [in Ukrainian].
 17. Robert K. Bergeron. (1999). *Lysty do ukrains'kykh zakonoproektuval'nykh* [Letters to Ukrainian lawmakers]. Kyiv [in Ukrainian].
 18. Goncharenko V. G. (2007). Pryntsyv naukovosti yak metodolohiia yurydychnoho normotvorennia [The principle of scientificity as a methodology of legal rule-making]. *Visnyk Akademii advokatury Ukrainy — Bulletin of the Bar Academy of Ukraine*, 10, 32–43 [in Ukrainian].